

Jógvan Sundstein, er samdur við Lise Lyck um endurgjald frá dønum fyri bankan;

Tað ljóðar skilagott at krevja 1 til 1,5 milliard í endurgjaldi

—Men nógv størri týðning enn endurgjaldið, hevur tað, at vit taka loysing. Gera vit ikki tað, hevur alt verið til fánýtis, tí heimastýrslógin hevur so dyggiliga spælt fallitt

ÁKI BERTHOLDSEN

Eg vil ikki leggja meg út í, hvussu stórt endurgjald, vit skulu krevja í kjalarvørinum á bankakanningini.

—Tó má eg siga, at eg eri ikki ósamdur við Lise Lyck, sum hevur skotið uppá, at eitt rimiligt endurgjald fyri Føroya Banka eigur at ligga onkustaðni ímillum 1 - 1,5 milliard krónur.

Vit hava spurt ríkisgóðkenda grannskoðaran og fyrrverandi topp-politikaran í eitt mannaminni, Jógvan Sundstein, hvat hann heldur eru rimiligt stig at taka í kjalarvørinum á bankakanningini.

Jógvan Sundstein var ein av høvudsmonnum í teimum fyrstu, sokallaðu samráðingunum, ímillum føroyskar og danskar myndugleikar, tá ið kreppan bráðliga rakti okkum sum eitt hamarslag við fallinum hjá Sjóvinnubankanum í oktober í 1992.

Og hóast hann síðani er farin úr politikki, hava vit spurt hann, hvørja føling hann hevur við stöðuni, og, hvat hann heldur, nú skal hendan.

Hann sigur, at spurningin um endurgjald, ella hvør skal betala, vil hann ikki so fegin taka stöðu til.

—Tað mugu politikararnir nú taka stöður til.

Men hann sigur kortini so mikið, at hann avgjört heldur, at talan eigur at verða um eitt endurgjald í sambandi við Føroya Banka.

Og hann sigur eisini, at hann er ikki ósamdur við Lise Lyck, sum heldur, at endurgjaldið skal ligga onkustaðni ímillum 1 til 1,5 milliard.

—Vit kunnu ikki vænta at fáa endurgjald fyri alla bankabjargingina. Tí so skulu vit hava 2,7 milliardir frá dønum.

—Men so eiga danir eisini bankan. Og so mugu vit vóna, at teir vilja selja okkum hann aftur. Og tað er ikki ein sannlík leið at ganga.

—Fáa vit ikki sjálvstýrið í kjalarvørinum á bankakanningini, kann tað gera tað sama við endurgjaldi, heldur Sundstein

Hann heldur somuleiðis at tað er heilt burturvið, sum lógmaður tviheldur um, at pengamál eru ríkismál og at danir tí hava ábyrgdina av hesum.

—Væl eru pengar ríkismál sum so. Men penga-nýtsla er ikki ríkismál. Tí eiga vit at betala tað aftur, vit skulu.

—Harafturat er tað siðvenja, at vit betala sjálvi fyri slíkt. Tað gjørdi vit tá ið Sjóvinnubankin fór í 1951.

—Tá lántu vit pengar at seta í bankan. Tað var ongantíð eitt ivamál um, at hetta var eitt lán, sum vit skuldu betala aftur.

—Soleiðis eigur eisini at vera hesuferð.

Jógvan Sundstein heldur, at eitt endurgjald eigur at bera í sær, at føroyska uttanlandsskuldin til danska statin verður lækkað tilsvandi, heldur enn at fáa pengar útgoldnar.

Hann heldur avgjört eisini, at eitt úrslit av bankakanningini eigur at verða, at danir vísa vælvild, tá ið vit fara at samráðast um, hvussu uttanlandsskuldin skal betalast aftur.

Ikki minst hugsar hann um rentustöðið, tí hann heldur, at tað eigur at verða lægri.

Annars heldur hann, at tað er skilagott at arbeiðsbólkar eru settir at arbeiða við øllum økjum av bankakanningini.

Hann heldur eisini, at tað er sera umráðandi, at føroyskir politikarar semjast um, hvørji stig, vit skulu taka.

—Men tað er líka umráð-

andi hetta vit ikki taka eina undirbrotliga semju. Tað skal vera ein semja sum ger, at vit krevja tað, vit eiga at

fáa.

Mugu krevja loysing

Men eitt, sum Jógvan Sundstein heldur hevur nógv størri týðning enn endurgjaldið fyri bankabjargingina, er at vit taka sjálvstýrið.

—Gera vit ikki tað, hevur alt hetta verið til fánýtis.

Heimastýrslógin og ríkisfelagsskapurin hava so dyggiliga víst, at tey er óbrúklig og taka vit ikki fulla ábyrgd av okkum sjálvum, koma vit ongantíð fyri okkum, men koma tvørturímóti at enda aftur í sama svansi einaferð afturat onkuntíð í framtíðini.

Jógvan Sundstein sigur, at heimastýrslógin hevur víst sína ónyttu uppá tveir mátar.

—Í fyrstu atlugu er ríkisstuðulin vaksin ár um ár, uttan at tað hevur gjørt okkum meiri sjálvbjargin fyri tað, tvørturímóti. Ríkisstuðulin hevur gjørt sítt til at náa stöðið undan føroyska búskapinum. Men, hvat verri er - hann hevur máað stöðið undan teirri føroysku

fólkasálini.

—Í aðru atlugu hevur heimastýrslógin verið óbrúklig, tí nú hava vit eina hálva öld gingið og bilt okkum inn at vit høvdu eitt ávíst sjálvstýri. Men tá ið á stöð, skúgvaðu danir okkara sjálvavgerðarrætt til viks.

Jógvan Sundstein sigur, hesi einastu árin hava danir blanda seg uppí smálutir í føroyskum politikki.

—Hvussu ofta seinastu árin hevur lögtingið ikki verið í teirri mannminkandi stöðu, a politisk mál eru viðgjørt eftir, hvat lögtingslimir hildu, at danir vildu góðtaka, ella hvat teir hildu, at vit sleppa at gera fyri dønnum.

Jógvan Sundstein sigur, at fyrr enn vit fáa eina uppgerð við danir og taka fulla ábyrgd av okkum sjálvum, koma vit ikki longur framá.

Hann heldur, at so kunnu vit altíð kjakast um, hvussu víðfevnt hetta sjálvstýrið skal verða.

—Tað ber altíð til at siga, at nú hava vit havt so nógv felags í ríkinum í so nógv ár, at danir og vit semjast

um framhaldandi samstarv á ymsum økjum. T.d. havi eg onki ímóti at hava kongshúsið felags við danir.

—Men tað skal verða sum javntstillað fólk. Ikki sum móðurland og hjáland.

Fyrrverandi politikarin heldur, at í uppgerðini við danir, má sjálvandi eisini ein figgarlig uppgerð gerast er tað ruddiligast at kapitalisera blokkina. Tvs, at danir betala okkum eitt útgjald eina ferð með alla.

—Tað hevði ført til føroyska sjálvsábyrgd nóg skjótari enn tað hevði gjørt, um avtalan verður at blokkurin minskar so líðandi.

Jógvan Sundstein sigur, at enda, at nú val verður í nærmastu framtíð, stendur hann fast við avgerðina um, at hann fer ikki at stilla upp til val.

Men hann avskrivur ikki politikk so. Skuldi tað hent, at fólkaflakkurin hevur brúk fyri mær til okkurt, skal eg ikki vísa tí aftur beinanvegin.

—T.d. um brúk skuldi verið fyri einum landsstýrsmanni.

Fyrrverandi form. í 18 ár og limur í fíggingargrunninum:

Vit fáa neyvan 1-1,5 milliard í endurgjaldi

—Kvørnin hjá Gudi melur seint. Men hon melur og nú fingur føroyskir politikarar uppreisn sigur Johan K. Joensen

ÁKI BERTHOLDSEN

—Eg veit ikki, hvussu stórt endurgjald føroyingar eiga at fáa. Men eg haldi kortini, at 1-1,5 milliard ljóðar ov høgt.

Johan K. Joensen, fyrrverandi sparikassastjóri, fyrrverandi formaður í Búskaparráðnum í 18 ár og fyrrverandi nevndarlimur í fíggingargrunninum, heldur, at tað verður eitt sera flókt og torgreitt rokni-stykki at finna fram til tað rætta endurgjaldið til føroyingar fyri bankabjargingina.

Tí vil hann heldur ikki

—Sagan hevur víst, at Den Danske Bank snýtti okkum. Tað er ringt at siga, hvussu stórt endurgjaldið skal vera, men eg haldi, at tann 1 - 1,5 milliardin, sum er nevnd, er nakað høgt, sigur Johan K. Joensen

leggja seg á nakra ávísa upphædd fyri ikki at órógva

tað arbeiðið, sum nú fer fram í hesum sambandi, tí

hetta verður ein spurningur, sum samráðast skal um.

Men hann viðongur kortini, at hann heldur at tað talið sum hevur verið nevnt, nevniliga eitt endurgjald uppá 1-1,5 milliard, ljóðar nakað høgt.

—Eg havi onki ringt at siga um Lise Lyck. Men tað skerst ikki burtur, at hon er sera vinarliga sinnað ímóti føroyingum og vil okkum alt tað besta. Og tí haldi eg, at hon hevur hug at skjóta nakað høgt. Nei, 1 - 1,5 milliard trúgvi eg ikki rættliga uppá, sigur Johan K. Joensen.

Hann sigur, at tað er ejt sera flókt rokni-stykki at finna fram til eitt endurgjald.

—Ikki minst kann tað gera rokni-stykkið trupult, at hóast Den Danske Bank átti meirilutan av partabøvunum, áttu føroyingar alto eini 40% av Føroya Banka.

—Bankin er heldur ikki

Framhald á síðu 12